

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής

Alexander Sutherland Neill (1883-1973)

Αλεξάνδρα Ανδρούσου - Βασίλης Τσάφος
Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική
Ηλικία (ΤΕΑΠΗ)

Alexander Sutherland Neill (1883-1973)

(1/2)

«Ευχαριστιέμαι να γίνονται ευτυχισμένα και να περπατάνε με ψηλά το κεφάλι παιδιά που τα γνώρισα δυστυχισμένα, γεμάτα μίσος και φόβο. Το αν θα γίνουν καθηγητές πανεπιστημίου ή υδραυλικοί, δε με νοιάζει.»

Alexander Sutherland Neil

Alexander Sutherland Neill (1883-1973)

(2/2)

Ο Α. S. Neill γεννήθηκε στο Φόρφαρ Σκωτίας το 1883, τέταρτος στη σειρά από δεκατρία παιδιά. Ο πατέρας του ήταν διευθυντής στο σχολείο του χωριού, ένας στεγνός πουριτανός που εξουσίαζε την τάξη του με σιδερένια πειθαρχία, χρησιμοποιώντας μία ποικιλία από σκληρές (και δημοφιλείς την εποχή εκείνη) σωματικές ποινές. Σε ηλικία 15 ετών, ως μαθητής- δάσκαλος ο Neill υποχρεώθηκε να χρησιμοποιήσει παρόμοιες μεθόδους στους μικρότερους συμμαθητές του. Οι σχέσεις με τον πατέρα του, που ποτέ δεν έκρυψε πως θεωρούσε τον γιο του ανίκανο και ηλίθιο, ήταν εξαιρετικά δύσκολες.

Επαγγελματική δραστηριότητα (1/2)

- Στο Εδιμβούργο σπούδασε Φιλολογία
- Διευθυντής σε ένα μικρό σχολείο: Εκεί έγραψε το πρώτο του βιβλίο και άρχισε να διαμορφώνει τις ελευθεριακές εκπαιδευτικές του απόψεις.
- Επηρεάσθηκε από την επίσκεψή του στο ίδρυμα «Μικρή Κοινοπολιτεία», όπου έφηβοι με παραβατική συμπεριφορά αυτό-κυβερνιόνταν.
- Έκανε ψυχανάλυση και επηρεάσθηκε από το Φροϋδισμό.

Επαγγελματική δραστηριότητα (2/2)

- Ίδρυσε σχολεία στη Γερμανία (περιοχή Δρέσδης), την Αυστρία και τη Νότιο Αγγλία (όπου το σχολείο ονομάσθηκε Summerhill), πριν καταλήξει στη σημερινή του τοποθεσία, το Leiston της κομητείας του Suffolk (1927).
- Μέχρι το θάνατό του παρέμεινε ο ευτυχής εμπνευστής του «Ελεύθερου Σχολείου» του.

Παιδαγωγικές απόψεις

- Πράξη και όχι συγκροτημένη θεωρία.
- Γενναιόδωρες εκρήξεις, αγανακτισμένες αντιδράσεις, συστηματικές κριτικές, απλοϊκή επιχειρηματολογία.
- Θερμός ανθρωπισμός, εμπιστοσύνη στο παιδί.

Απόψεις για πολιτική και σχολείο

«Αυτοί που έχουν την εξουσία στα χέρια τους βρίσκονται στο πλευρό των εκμεταλλευτών [...] Η δημοκρατία είναι μια ματαιότητα, κυρίως γιατί ο λαός είναι λαός σκλάβων.»

«Τα παιδιά πληρώνουν το τίμημα της δειλίας, της υποκρισίας [...] Το σχολείο πλάθει το παιδί κάνοντάς το να καταλάβει ότι είναι κατώτερο [...] Για πάντα θα του λείπει η πρωτοβουλία, η εμπιστοσύνη στον εαυτό του, η πρωτοτυπία.»

Στόχος του σχολείου

- Να γίνει το σχολείο κατάλληλο για τα παιδιά –
κι όχι τα παιδιά κατάλληλα για το σχολείο
- Το ενδιαφέρον του σχολείου θα πρέπει να
στρέφεται πρωταρχικά στην εξασφάλιση της
ευτυχίας και τη διατήρηση της ισορροπίας του
παιδιού.

Πρωταρχικό το ενδιαφέρον

«Όταν ένα παιδί κάνει μια χιονόμπαλα, έχει ενδιαφέρον... Δεν δίνω σημασία σε αυτό που φτιάχνει, όταν δημιουργεί, εάν φτιάχνει τραπέζια, χυλό ή σκετς ή χιονόμπαλα... Υπάρχει περισσότερη πραγματική εκπαίδευση, όταν ο μαθητής φτιάχνει μια χιονόμπαλα, παρά όταν ακούει γραμματική επί μια ώρα.»

Summerhill (1/2)

- Ιδρύθηκε το 1921 από τον A.S. Neill τον «κηπουρό της παιδικής ηλικίας» όπως χαρακτηρίστηκε. Το σχολείο βρίσκεται στο χωριό Leiston της κομητείας Suffolk, περίπου 100 χλμ από το Λονδίνο.
- Το όνομά του οφείλεται σε μία προσωπική εμπειρία του Neill και σημαίνει «Καλοκαίρι στο λόφο»
- Πρόκειται για οικοτροφείο (οι μαθητές και οι καθηγητές τρώνε και κοιμούνται σ' αυτό) το οποίο φιλοξενεί παιδιά από 5 έως και 17 ετών διαφόρων εθνικοτήτων.

Summerhill (2/2)

«Το Summerhill φαίνεται σαν κάποιο υπέροχο εξωπραγματικό νησάκι όπου υπάρχουν φωτισμένες ανθρώπινες σχέσεις και δε μοιάζει σε τίποτα μ' αυτό τον τόπο της αγωνίας, της ταραχής και της σύγχυσης μέσα στον οποίο ζούμε και αγωνιζόμαστε». (Eda LeShan)

Ίσως να είναι το όνομα ενός μικρού σχολείου αλλά πρόκειται για ένα μεγάλο πείραμα στην εκπαίδευση, που χρησιμεύει για παράδειγμα σε άλλα σχολεία, γιατί το Summerhill απέδειξε ότι η ελευθερία κάνει θαύματα.

Ο Λόγος ύπαρξης του Summerhill

Σκοπός του Neil ήταν να κάνει ένα σχολείο κατάλληλο για τα παιδιά και όχι τα παιδιά κατάλληλα για το σχολείο:

«Η βασική αρχή που θα πρέπει να διέπει όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να είναι η προϋπόθεση της ευτυχίας του παιδιού. Ένα σχολείο θα πρέπει να κρίνεται από τα πρόσωπα των μαθητών του και όχι από τις ακαδημαϊκές επιτυχίες του.»

A.S. Neill

Summerhill: Κάντε ό,τι θέλετε (1/2)

- Προαιρετικά μαθήματα. Τίποτα δεν είναι καταναγκαστικό.
- Παιχνίδια ή δραστηριότητες στο εργαστήριο-ατελιέ.
- Τα βράδια χορός-θέατρο-γιορτές.
- Το σχολείο διοικείται από τους ίδιους τους μαθητές και τους καθηγητές. Κάνουν Γενική Συνέλευση, για να πάρουν αποφάσεις, όπου ενήλικες και μαθητές έχουν ισάξια ψήφο.

Summerhill: Κάντε ό,τι θέλετε (2/2)

- Τα παιδιά μυούνται στις έννοιες της δημοκρατικότητας, της ισότητας και της δικαιοσύνης.
- Δεν αναπτύσσουν διάφορες ψυχοσωματικές αρρώστιες ούτε ψάχνουν για κάποιον φταίχτη, επαναστατούν πολύ απλά ενάντια στον ανθρώπινο πόνο.
- Ζουν τη δική τους ζωή και όχι αυτή που θέλουν να τους προβάλλουν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί γι' αυτό και ζουν ευτυχισμένα.

Πρόγραμμα (1/2)

- Η συμμετοχή στο μάθημα είναι προαιρετική. Υπάρχει πρόγραμμα διδασκαλίας αλλά μόνο για τους δασκάλους. Τα παιδιά παρακολουθούν μαθήματα όχι μόνο ανάλογα με την ηλικία τους, αλλά και με τα ενδιαφέροντά τους.
- Εκτός από τα κλασικά μαθήματα (Αγγλικά, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες κλπ.), διδάσκονται επίσης η Ξυλουργική, η Ηχοληψία-dj, η Μουσική, η Φωτογραφία, η Ζωγραφική, το Θέατρο, η Μαγειρική κ.ά. Δεν διδάσκονται Θρησκευτικά.

Πρόγραμμα (2/2)

- Πριν αποφοιτήσουν οι μαθητές δίνουν -αν θέλουν- τις εθνικές απολυτήριες εξετάσεις. Οι περισσότεροι μαθητές του Summerhill επιλέγουν να δώσουν αυτές τις εξετάσεις και έχουν ποσοστά επιτυχίας υψηλότερα από τον μέσο όρο των υπόλοιπων Βρετανικών σχολείων.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Αλεξάνδρα Ανδρούσου, Βασίλης Τσάφος 2015. Αλεξάνδρα Ανδρούσου, Βασίλης Τσάφος. «Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής I & II. Alexander Sutherland Neill». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/ECD8/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λπ., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από τη χρήση του έργου, για τον διανομέα του έργου και αδειοδόχο.
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο.
- που δεν προσπορίζει στον διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο.

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς,
- το Σημείωμα Αδειοδότησης,
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων,
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει),

μαζί με τους συνοδευτικούς υπερσυνδέσμους.

